

FOGLALAT: Magyarország (kinevezés; Wittmann Antal †; az ágostai német ujság ellenséges szelleme; gazdasági egyesület; Pestmegye (könyv-vizsgálati sérelem, a' túrmezei nemesség levele hatályosan pártoltatik, megyei levelezések, 'sa't.); Hontmegye (katonai kicsapongás, és vérengzés, ippoly-szabályozási ügy, 'sa't.); Zempléni megye (gyámsági ügy, megyei levelezések 's magányügyek 'sa't.); gyujtogatási hírek P. Ladánybóli; 'sat.) Spanyolország (a' kormány több hivatalt megszüntet; 'sat.) Anglia (chartista gyűlések Londonban; 'sat.) Fran cziország (az új pokolerómú; 'sa't.) Értésítő. —

Magyarország.

A' cs. kir. egyesült udvari kancellária Nagy Sámuel wannowitzi lelkész a' morvaországi evang. hitvallásuk superindentensévé nevezte ki. —

Dengláci WITTMANN ANTAL, magy. indigena, ausztr. birod. lovag, több ns vgyék tbirája, az ausztriai, esch, morva, szileziai, és stajer tartományok országos rendje, fens. cs. k. főhg Károly udv. tan., 's összes uradalmainak főkörmányzója, hazánk két fénypontjának, a' m. ovári és bellyei uradalmak jelen virágzó állapotjának, 's az europai híru márialigetij rétöntözésnek genialis teremője, a' honi ipar, okszerűbb gazdálkodás, 's gazdasági értelem egyik hatalmas előmozdítója, m. gazd. egyesületünk egyik disze, rövid betegeskedés után érdemdús életének 74ik évében f. é. aug. 31kén eschországi határhelységben, Vittingamban fáradhatatlan munkássága közepette jobb világra szenderült. — Holt tetemeit saját kívánatára magyar föld fogja takarni, azon föld, mellynek virágzásáért az idvezült olly buzgón és sikeresen hatott. — Vigasztalatlansérgik őt hátrahagyott magzati és rokon, de méltán a' bölcs kormánya alatt állott főhgi tiszték is.

Az ágostai közönséges ujság, mint tudva van, ha csak szerit teheti, folyvást ellenséges cikkeket közöl nemzetünk ellen. Legközelebb melléklapjában egy rajnamelléki német hosszasan értekező az angol számitásról a' tenger melléki városoknak szabad kikötőkül megtartására, 19—22 közléseiben előadja ohajtását Ausztriának, természetesen Magyarországgal együtt, a' német nemzeti vámrendszerhez csatoltatásra. Elmondja nézetét, miszerint Anglia természetesen bármi inkább, mint Németon frigyese; az a' németek természetes, elkeserült, ravasz ellensége, melly most azok megrontására minden eszközt megragad. „Nekünk, ugymond, nincs más természetes barátunk 's frigyünk, mint Ausztria, ezzel egyesülten Németország az egész világgal daczolhatand, Ausztria nélkül keletről 's nyugatról el kell vesznünk. Ausztriával 's az éjszaktengeri statusokkal a' vámszövetség 70 millió embert foglaland magában, 's a' szabad közlekedés, az életmódok összeolvadása 's érdekei által egyetlenegy nagy nemzeté növend őszsze, mellynek fenséges kormányzója Európa feyverét kezökben tartandják.“ Értekező aztán 5 pontban tárgyalja azon akadályokat, mellyek Ausztria csatlakozását hátráltatják, ugymint 1, a' vámszövetség mértéke; 2, ausztriai répaczukorgyártás; 3, az ausztriai dohányadó; 4, némelly nehézségek Magyarország és Erdély csatlakozására nézve; 5, Ausztriának külhatalmakkali szerződése. Mi hittük legalább, miszerint a' jámbor német, ha hazánkra nézve már csakugyan lát némi akadályokat, azok közt a' magyar nemzet önálló életének méltánylatát is föllelendjük, de oh! nagyon csalatkozánk. A' német nemzetiség fénye a' jámbornak annyira elvakítja szeméit, hogy az németen kívül más nemzetet hódító feyvere előtt nem lát. 'S ő értekezésében alig mond olly igazat, mint azt, hogy mi az egyesülés által a' németekkel egy nemzeté lennénk, és ez a' főök, miért nekünk a' csatlakozástól ovakodnunk kell. De vannak más okaink is, mellyeket az értekező csupán azért, mert önálló alkotványunkról fogalma sincs, önakaratlanul előszámlál. Azt mondja ugyanis, hogy a' vámszövetségnek a' szerződés köttetésekor Ausztriától jogszerűen követelni kellene, miszerint az ne csak azon tartományait nyitná meg a' szövetségnek, mellyekben ez versenyzőkre, hanem azokat is, mellyekben vevőkre 's fogyasztókra tenne szert. Ennélönözben okoskodni már nem lehet; itt az értekező Németország hasznát Magyarhon világos romlásával kívánja. Mert ha a' jelenben fenálló sorompók a' német gyáripár irányában mind lehullnának, — Magyarország olly kamrájává leendne Németországnak, mellyből ez a' nyers anyagokat fölszedeggetné 's gyártalékit benne lerakná; milly körülmények közt magyar gyáriparról szó nem lehetne többé, miután tudva van, miszerint gyáripárt védvámok ébresztenek leginkább. Pedig melly nemzet maga nem bírja földolgozni isten adta termékeit, az nem gyarapulhat, jóllehet nem vergődhetik. Tehát ezen két főakadályt, mellyek miatt mi a' vámszövetséghez nem csatlakozhatunk, kellett volna az értekezőnek főleg tekintetbe vennie, ő azonban azokkal még maga mellett harczol 's akadályul csupán a' Magyarország 's Ausztria közt fenálló vámvonalat hozza fel. — És csudálkodik: mikép maradhatott meg ezen vonal mindekkorig, holott a' monarchia többi tartományait illyenek már nem választják el; fenállásának okát nem állítja ugyan, de mégis azt hiszi, miszerint az csak finnczi tekintetből áll fen még bizonyos időig. Minthogy ő az ausztriai monarchiának olly teljes csatlakozását ohajtja mindenek felett, hogy benne minden választófal hullna le; ugy okoskodik, miszerint Ausztria a' harminczadokból járó jövedelmeért bőven kármentesülne az által, ha az ausztriai dohányjogot Magyarország 's Erdélyre is kiterjesztené; ez által, ugymond, az ausztriai kormány alatt lévő tartományok kereskedelmi egységgé legkövetkezetesen olvadnának össze. Ha azonban ezen kir. jog behozatalát dühtheten akadályok gátolnák 's következöleg a' Magyarországot elkülönítő védfal le nem dühthetnék, az egyesülés mégis czélszerűen (t. i. a' német nemzetiségi czélből) történhetnék meg, ha a' német föld- 's gyártermékek vám nélkül szabadon hozathatnának Magyarhonba, 's kölcsönösen a' magyar természetmények is vámentesen vitethetnének ki Németországba; mivel, ugymond, az mégis sérelmes viszony lenne, ha a' német termékek Magyarországnak vámoltnának, a' nélkül, hogy Németország is képes lenne Magyarhonból valamit vámolni; holott ebből Németország legfeljebb földművelési terményeket remélhetne. E' szerint egyesülés után magyar gyáriparra a' németek sem számitanak. Az ausztriai bi-

rodalom különféle érdekeit, az értekező nézete szerint is, alig lehetne annyira kiegyengetni, hogy az Ausztria 's többi Németon közti határvonalat nélkülözni lehetne, 's így bár az árucikknek szabadon bocsátatnának ezen, és a' magyar határvonalon is át, a' sok formáság, miszerint a' nagy vámszövetség úgyszólván három darabból állana, mégis tetemesen akadályoztatná a' közlekedést. Ehez járul még azon nem megvetendő körülmény, miszerint az egyesülés után a' kereskedési 's hajózási törvényhozást a' szövetséges tartományok gyakorlandván, köztök a' külön érdekekkel bíró magyar nemzet igényei a' sokkal tetemesb idegen elem által mindenha mellözthettni fognának. A' dolog bizony nagyon fontos, sokkal fontosabb kivált ránk nemzetiségben 's kereskedésben még csak zsendülő magyarokra nézve, hogysen itt legkisebb lépést is elhamarkodhatnánk. A' német vámszövetség természete azonban mégis ollyan, hogy ha azt ismerjük, legkevésbé sem kételkedhetünk a' felől, miszerint mi a' vámszövetségtől minden tekintetben nemzetiségünket 's önálló gyarulásunkat fenyegető kárt vallanánk, hasznot pedig csak annyiban, mennyibeu némelly nyers terményeink szabad piacokat nyernének. Ezen termények közt leginkább emeltetnek boraink kelete, aztán a' gabonáé 's marháé; a' többi czikk többnyire ollyan, mellyet tanácsosb a' hazában földolgozni, mint a' külföldön földolgoztatni. Mindazáltal közlekedésünk 's mostani vámviszonyaink javultával azon cikkekre nézve is elenyészendik minden akadály 's nem leend, miért vágynunk a' vámszövetséghez. Sőt a' borra nézve, melly most legpangóbb állapotban van, a' m. gazdasági egyesület szőlőművelési szakosztályának legközelebb tartott ülésében az elnök Ürményi Ferencz ő excja szép példákat mondott arra, miszerint borkereskedésünk pangását főleg a' vállalkozási szellem hiánya okozza. Ő excja Fiumében létekor maga tevéen borainkból próbaszállítást Amerikába, tapasztalá, miszerint jobb boraink nemcsak a' tengeren mitsem változnak, hanem jelen viszonyink mellett is jó nyereséggel kelnek is el; de nem akadt ember, ki a' szállítást folytatta, vagy azt csak Olaszországgal is eszközölte volna. Képzeltetők ezek szerint: mennyire javulandnak kereskedelmi viszonyink, ha a' hazát vállalkozási szellem hathatandja át 's vámszabályaink érdekeinkből fognak elintéztetni. A' magyar korona birodalma koránsem olly csekély, hogy az más országokként önálló kereskedést nem gyakorolhatna. Mi tehát e' tárgyban nem ohajtunk egyebet, mint hogy a' harminczadot 's a' külhatalmakkali szerződéseket a' legközelebbi törvényhozás Magyarország 's részei érdekében intézze el 's ez által a' magyar korona birodalma, tehát Dalmátiát is ide érteve, kereskedelmi egységgé forrjon össze. Az ausztriai birodalom más tartományaival egyesülést mi nem ohajthatjuk. A' P. Hirlap olly nyomosan, 's a' nemzetiségi tekintetből is olly kielégítőleg fejtegeté a' német vámszövetséghez viszonyainkat, hogy az embernek szive örült ollyakat olvashatni; de értekezésének végczikke örömeinket nem kissé zavará meg. Ő ugyanis az ismert okokból ránk nézve veszélyesnek tartja a' vámszövetséget, 's Ausztriával mégis egyesülni ohajt; holott Ausztriában szintén van elegendő német, mint a' vámszövetségben, kik nemzetiségünket megdühthetnék, 's gyáripára is elég hatalmas arra, hogy a' miénk kifejlődését gátolja, szóval: Ausztriára nézve áll mind azon ok, mellyek a' többi Németország ellenében. Az ágostai köz. ujságot sokkal számosabban olvassák hazánkban, hogysen nekünk ártékony czikkai ellen a' magyar sajtó ovogatása fölösleges lehetne. — B.

A' magyar gazdasági egyesület szőlőművelési szakosztálya nm. Ürményi Ferencz koro naör ő excja e' nöklele alatt f. é. aug. 6kán 's folytatólag 21kén üléseket tartván, mindenek előtt az orsz. szőlőiskolában állítandó hajlék és pinezeépítés tárgy altatott, Steinbach Fer. kir. tanácsos és ügyigazgató ur kéretvén meg, hogy e' részbeni gyakorlati magy. jártasságánál fogva az építés helyes és takarékos létesítésére ügyelni méltóztassék. — 2) Bejelentetvén alulirt által, hogy t. Fabry tb. ur a' töle megvevett épületszerék árából 35 vftot a' pinezeépítésre visszajándékozott, az adományozó urnak szives köszönet szavaztatott. — 3) M. gr. Eszterházy Miklós ő excjának abbéli kegyes nyilatkozása, hogy az orsz. szőlőiskolára még a' bold. Schamsnak ajánlott 50 pfrt segélypénzt jövöre is folytatni kész. méltó hálával fogadtatott, 's a' hazafüti tett közhírré tétetni rendeltetett. 4) A' szőlőiskolának mult évi brutto jövedelme kimutatván, kisült, hogy abból összesen 800 fr. 20 kr. pp. vétetett be készpénzben a' bortermentésen kívül, melly még eladatlanul fekszik a' pinezében, 's mintegy 250 pfra becsülhető. — 5) A' legközelebbi idei termésre nézve határozatott, hogy a' szükséges készületekkel mindedig nem bírván az egyesület, az még ezuttal mindjárt a' szüretelés után adassék el lehetőleg jobb áron, 's csak annyi tartassék fel a' jelesebb fajta szőlőköl, mi kísérletekre kiesiben elegendő. — 6) Az idei őszön 's jövö tavasszal az országos szőlőiskolából eladandó meztelen és gyökeres vesszőkre nézve abban állapodott meg a' szakosztály, hogy a' tavali meghatározott árszabás az idén se emeltessék feljebb. Ennek következtében a' tisztelt gazdaközönség ezennel figyelmeztetik, 's illetőleg felszólítatik, hogy rendelkezésük a' szőlőművelési szakosztályhoz. (Egyetem terén 503ik szám alatti b. Wenkheim házba) intézendő bérmentes levelekben, vagy pedig személyesen minél korábban megtenni, 's a' megrendelendő vesszők árát vagy előre letenni, vagy biztosítani annál inkább méltóztassanak, minthogy a' kiszolgáltatások is a' bejelentések sorában fognak történni; reménylve egyszerűs mind, hogy az idén nagyobb számu venyigékkal fogunk, mint tavali, szolgálhatni. Mi a' venyigék lajstromát illeti, a' tavali ugyan eddigi számaiban meghagyatik; de minthogy azokhoz az idén még mi sem járul, az ezekkel bővítendő lajstrom néhany hétig maradjon 's kinyomatva az ujságlapok mellett közöltettni is fog. — Végre 7) Dr. Gall Lajos ur által indítványba hozatván a' vörösbornak zártforrás általi készítése és nemesítése, az olly módon, mint a' „Magyar Gazdában“ előadatott, az orsz. szőlőiskolában megpróbáltani határozatott. Mi a' szőlőszörp készítését illeti, mellynek nagybani üzéséből az érintett dr. ur boraink tengeren túli kereskedésre alkalmatossá tételét reményli, ezélszerűnek találtatott, dr. Gall ur ebbeli nézeteit a' M. Gazdában minél előbb közleni. Pesten aug. 23kén 1842.

(Kertészeti és gyümölcsenyésztési szakosztály ülése aug. 22-én.) A rendes elnök távollétében nm. Ürményi Ferencz ő exoja foglalá el az elnöki széket. Az ülés fő tárgya vala az országos gyümölcskertnek végre valósult megvétele, melyet az előadott szerződés szerint 5000 pfton vásárolta meg az eladónak, 1200 pftt azonnal letétetvén. A kert, mellyben még most is bátorító nyomai vannak boldogemlékezetű Winterl pesti professor 's pomologus munkásságának, a statió utczában fekszik. A munkálódások benne már a jövő ősszel megkezdődnek, 's már egypár év alatt a reménytelőleg örvendeztető eredményről értesíthetjük a t. közönséget. — Ohajtjuk azonban, 's értelmes férfiakról felis tesszük, hogy hazaifilug gondolkozó férfiak hozzájárulásokat nem akkorra fogják halasztani, midőn már éreitt gyümölcsöt vélnek szedhetni kertünkben, hanem most, midőn a megalapításról, a létesítésről van szó. Élvezni csakugyan könnyebb, mint teremteni; de áldás és dicsőség a teremtőt, 's nem az élvezőt illeti. 2) Ez alkalommal a következő részvények jelentettek be: **Abaújmegye** i v é n: Patay Sámuel m. alispán, Herczeg János tb., Szentimrey András főszbiró, Kelez Vinceze alszbiró, a kassai társalkodási egyesület, Kesz-tinszky László abauji tb. és hites aljegyző mint gyűjtő összesen 6. **Kraszós-megye** i v é n: Kiss András első alispán, Brukenhal Mihály, Jakabfy Károly, Piacsek Pál, Frumer Zsigmond, Petrovics Tivadar főszbiró, Fisser József tb., Ju-racsek Alajos, Rösenegger Károly főszbiró. Összesen 9. **Erdélyi Alajos** tb. ur i v é n: Porubszky Samu tb., Andabázy Ágoston főszbiró, a gyűjtő maga. Ösz. 3. **Mezőtur városának** i v é n: Patek Cyril lelkész, Dörgő Sándor föld-mives, Busi János oktató. Ösz. 3. **Kossúth Laj.** tb. ur i v é n: Deák Fe-rencz, Pulszky Ferencz, a gyűjtő maga 2. Ösz. 4. **Kardos János** tb. ur i v é n: Vojnics László tb., Scultety János urod. ügyv., Latinovics Károly m. főjegyző. Ösz. 3. **Vályi Mihály g. felügy.** i v é n: Plathy-Dóry Krisztina assz. Mariássy Menyhért tb., Sz. Király József alispán, id. Ragályi Zsigmond tb., Mari-ássy J. Kálmán tb., Törös Tamás tb., Miklós Ferencz tb., Vay Lajos báró, Bük Zsig. tb., Kiss Károly tb., Mariássy Tamás tb., Okolicsányi Emanuel m. jegyző, Szalay Ant. tb., i. Ragályi Kár. tb., Vay Kár. gr., Vay Dán. gr., a gyűjtő maga. Ösz. 17. **Fle-tzer Ist.** fló i v é n: Márkus Mihály, a gyűjtő maga. Ösz. 2. **Rottenbil-ler L.** i v é n: Keresztes Károly Pest v. hadnagya. Ösz. 1. **A szakosztá-lyi** jegyző i v é n: Mocsáry András, Novák Antal alispán, Szerenesi Istv. k. személynök, Grinschnek n. főpénzt., Dr. Ivánovics Endre, Penez Károly jószág-bérlő, Oettinger főhgy főlovászmester, Wágner Louise assz., Onhaiszer Kár. polg. Landerer Lajos, Bresztyenyiszky Albert tibanyi apát, Grossinger Leopold, Szabad-hegyi Móricz, Hunkár Antal. Ösz. 14. 3. A fenérintett kert miképeni kezelése és elintézése megállapítására a terv elkészítése Havas József, 's Gömöry Károly ur-ra, 's alölt jegyzőre bízott. 4. Dr. Liegl urnak, Ausztria egyik leghíreseb gyü-möcsenyésztőjének, ki ezen új vállalat iránti rokonérzelemből e' szakba vágó jeles munkáját beküldé, a legszivesb köszönet szavaztatott. 5. Hogy azon emlékpénzek, mellyeket az Egyesület jövőjében m. Zichy Mikl gr. kegyességéből honi jelesb gyü-möcsenyésztőink közt osztogatni fog, egyedül az érdemnek jussanak, ezennel mind a' főkegyességek 's egyesületi ügyviselők, mind a' honi törvényhatóságok tisztelet-tel felszólítanak, hogy neterheltessenek mind azon hazánkfiakról, kik honia' gyümöcs-tenyésztés ügyét akár magán igyekeztek, akár közrehatásuk által kitünőleg előmoz-dítják, különösen a' népnevelők 's lelkészek sorából, — az Egyesületnek hiteles és részletes tudósítást adni, 's ebbeli becses jelentéseiket a' f. é. october hava 15keig a' „kertészeti szakosztály“ czime alatt beküldeni. Hanyagság és részvétlenség az első lépés minden ipar és előmenetel előlése! Pesten aug. 22. 1842. Török János, egyes. előadó.

Pestmegyei gyűlés. (Folytatás.) Aug. 31-dikén, a' mult napi jegyzőkönyv hitelesítése után Vas határozatának felsőparancs általi felfüggeszté-séből eredt 's Beregnéka' könyvvizsgálat által ejtett ismértes sérelmei ország-gyűlésre jegyeztettek föl, mellyek után rokon érzellemmel fogadtatott Szabad-ka város korszerű felszólítása a' kir. városok elrendeztetése 's törvényhozási áll-lásának javítása iránt, miszerint azok belszerkezetébe a' kor kívánathoz képest nyilvánosság hozassék, a' k. kamarától függetlenekké tétetvén számadásaikra nézve a' hntanács alá rendeltessenek, országgyűlési állásukat illetőleg pedig a' ré-gi gyakorlatba helyeztessenek vissza. Hogy Szabadka avultságokra hivatkozik 's azokat ohajtja felrázni sirjaikból, az nem igen talált a' keblekben viszhangra, mellyek a' polgárrend állását a' jövőd tekintetéből a' szükség jmutatása sze-rint kívánják emelni; mert hogy a' városoknak egyenkénti szavazatok nincs, azt a' megyék nem sérelemnek, hanem postulatumnak tekintik. Eddig a' városok, egy szónok szerint máskép nem állhattak, mert ők nagyobbbrsz nem nemzeti elem és nem függetlenek; másik nyilatkozat szerint pedig a' nemesség eddig a' városok ellen igazságtalan volt, sőt az is a' nemesség hibája, hogy a' városok rosszul szerkesztvék, mert a' megyéknél levén a' törvényhozási kezdeményjog, ha 26 megye elfogadta volna az indítványt, a' nemesség kötelességének minden esetre eleget tett volna. Pest Rdei a' városok állását javítani már 1832ben kér-vén, eleget tőnek ezen kötelességöknek 's azt a' jövő országgyűlésen ismét sür-getendik; egyébiránt korábbi intézkedhetés tekintetéből elhatázzák Szabadkát felszólítani, hogy a' javítás formája iránt általa készített tervét a' megyével mi-nélelőbb közölje, mellyet ha czélszerűnek nem itélend, 1832ben készült saját terve mellett maradand. Különösen megakadtunk itt a' tervekkel, hogy vá-rost által készült 's ismét 10 éves tervhez folyamodni, holott mitsem szoktunk annyit gyártani, mint épen terveket. — Olvastatott és nagy lelkesé-déssel fogadtatott Turmező nemes közönségének Nagy-Coriczán jul. 11kén kelt hazafiúi felszólítása 's hozzá csatolt ő felségéhez intézett férfias hangulatu felírása, mellyben a' máj. 31én tartott zágrábmegyei tisztújításkor ejtett sérel-mök 's erőszakos kiveretésök következtében ő fölségéhez orvoslás és jogszol-gáltatásért folyamodván, kijelentik egyszersmind, miszerint a' turopolyai ne-messég a' jelen zágrábi tisztikart törvényesnek el nem ismervén, annak több idézett czikk erejénél fogva engedelmeskedni, előtte perlekedni 's gyűlésekre jární nem akar és nem fog; a' főispán részrehajlása 7 pontban mutogatatik. A' tartalmas felírásához egy szónok még néhány adattal 's a' dolgok állását ecsetlő oklevéllel szolgált, mellyekből mutogató, miszerint a' Horvátországban kitört nemzetiségeli tulságos visszaélés koránsem a' magyar nyelv emelkedésének visszahatása, vagy csak közönséges tisztújítási kicsapongás; hanem mélyeb-ben rejlik annak gyökere: mióta a' francia hős a' nemzetiségeket Európában életre rezzenté fel, azóta az elszórt scláv népek is folyvást buzognak nemzeti-ségük fölvirágoztatásaért, 's köztük a' horvátnép nem megvetendő jelentőség-gel bir, minthogy közülök alkotvánnyal egyedül ez bir, 's fekvésénél fogva kap-csot formál a' többi scláv nemzet közt. Ezekhez képest a' szóló többpontba fog-lalván a' teendőket pártoltatni indítványozá Turmező felszólítását, mi által ön-

kénytelenül lemondott a' mult gyűlésen végzéssé lett indítványáról Horvát-or-szág elválasztatása iránt, minthogy látta, mikép a' társországban nemcsak el-lenségeink hanem barátink is vannak. Későbbi nyilatkozatában ugyan ő illetlenül kívánta hagyni az elválasztatást, 's Turmezőt mégis pártoltatni ohajtá; egy más szónok azonban hatalomteljes beszéddel megmutatá, miképitt a' megyének okvetlenül határoznia kell, mert pártolni azokat, kik től el akarunk válni, nem lehet; dönthetlen okokkal mutogató továbbá, hogy olly országot önként elcsap-ni, mellyet legszerencsétlenebb csatában sem vesz mindig a' nemzet, csakugyan balgaság annyival inkább, mivel Horvátországnak a' scláv mozgalmakra nézve nagy jelentősége van. Volt ugyan, ki az elválasztatást visszahuzni még nem akará, de az csakugyan megtörtént. Igy okulnak az emberek! Hosszabb vitat-kozás után elfogadtatott ezen pontokat magában foglaló indítvány: 1) minthogy a' RR. meggyőződék a' felől, hogy a' zágrábi erőszakoskodás nemcsak tiszt-ujítási kicsapongás vala, hanem Horvátországban a' statust is fenyegető párt van: alázatos hódolattal kérik meg ő felségét, hogy a' bűnösöket szigorú vizsgálat alá vétetni méltóztassék; — 2) a' Rendei egy levén meggyőződve, misze-rint egy korona alatt több nemzet is sértetlenül megállhat, turmezei r o k o n i n k a t felvilágosítandják a' felől, mikép mi a' horvát nemzetiséget el-fojtani soha nem czéloztuk 's törekvésink egyedül oda irányoztatvák, hogy a' holt nyelv helyébe a' mi nemzetünk emeltessék; 3) törvényszerű buzgalmaért a' turmezei gr. Jozipovich Józsefnek tbvá kineveztetése kéretni fog; 4) mivel az al-koztványellenes szellem a' határvidékeken is szerfelett terjedez, országgyü-lésen megvizsgáltatni indítványoztatandik: vajjon a' délfelé elnyuló határörtség-re van e' még az országnak szüksége 's nem lenne e' czélszerűbb azt az éjszakra kelyezni? 5) a' kérdéses tisztválasztáskor hordozott zászló szinte vizsgáltassék meg, mert m. korona alatt illyr zászló nincs; 6) megvizsgáltatni 's javíttatni ki-vánják a' RR. a' horvátországi nevelés irányát is, mert Gaj ezen szavai: „ti most többen vagytok, de a' gyermekek, melly megszületik, enyém' teljesülni látszanak; 7) Az indítvány azon része, miszerint a' levelezés Zágrábmegyével szakasztassék félben, nem pártoltatott, sőt a' jegyzőkönyvbe foglalt határozat csupán az első 3 pontra szorítottatott. — Sept. 1jén szőnyegre került tárgyak közt érdekessé-g miatt megemlitendő bizonyos Baumgarten Vilmos esete, ki Bajorországból szakadván ide, itt már birtokot is szerze, minthogy azonban szülőföldén kato-nasági tartozását még le nem szolgálta, visszaköveteltetik; a' nm. hntanács oda utasítá ugyan a' megyét, hogy őt szokás szerinti őrizet mellett ausztriai határig szállíttassa, Baumgarten azonban ismert becsületes ember levén, hatóságokhoz szóló irattal magában bocsátatott utnak, ausztriai széleken azonban, mivel iro-mánya magyar volt, el nem fogadtatott, hanem visszautasítottatott: a' RR. őt fel-sőbb rendeletek érkezteig honn maraszták. Legyen ez arra példa: milly hiányo-sak honosítási törvényeink, 's mennyire szükségem azoknak rendszeresítése, mert nincs szomorubb dolog, mint ha az ember nem tudja: mellyik a' hazája 's ha a' nemzet, mellynek terheiben 's javaiban részesül, emberét idegen országnak tar-tozik átengedni szolgál. — A' váci tanács 's közönség folyamodása követke-ztében megengedtetett, hogy a' lakosoknak szabad legyen apró darabokban hust falukról is behordani, mivel arra törvény van ugyan, miszerint a' husvágás föl-desuri jog, de arra nincs, hogy a' lakosok ebből tartoznának venni, főleg azon körülménynél fogva engedtetett ez meg, mivel Vácnon a' közönség maga birja haszonbérben a' mészárszéki jogot, kérelmét tehát nem tagadhatni meg. Dabasi zsidó sebészek zsárolásaik jelentetvén föl, miszerint ők gyógyszerekkel magok látják el betegeiket, 's holmi diachilumért 2 — 3 pftot vesznek, az illető szbiró a' főorvossal vizsgáltattatva utasítottatott 's ha e' vád alaposnak fog találtatni, a' zsarlók törvényszék elibe rendeltettek állíttatni. — Festetics Leo gr. 's Mátray Gábor folyamodására a' hangszegyesület pártoltatása határozatván, az aláírási ivec szbiráknak, járásaikbani segedelemgyűjtés végett, kiadatni 's pártolásra más hatóságok is felszólíttatni rendeltettek. — Multnapi gyűlésből a' RR. Ku-binyi Ferenczet, ki e' megyében kitünő érdemeket szerze 's birtokos is, tbiróvá kineveztetni kérvén, e' napon már felolvastatott nádor ő fens. levele, mellyben őt tbiróvá kinevezé. Hosszabb vitára nyújtott alkalmat Kecskemét tanácsa 's vál. közönségének folyamodása, miszerint a' városban tartatni szokott uriszékek Benyovszky Péter ur, hanyatló kora 's foglalatossági miatt e' tisztről lemond-ván, mivel földesura már [gr. Eszterházyon kívül, kinek évenként 52 vft fizet-tetik] nincs, az uriszék mellőztével a' perek a' tanácstól egyenesen a' megyé-hez vitessenek feljebb. Sok vélemény után olly határozat keletkezett, miszerint a' megye ezen tárgy eldöntetését hatáskörén kivülinek itélvén, a' dolgot eddigi áll-lásában hagyta, 's a' minélelőbb tartandó uriszék elnökévé Batta Sámuel urat ne-vezé, egyszersmind országgyűlésen olly törvény eszközöltetését rendelvén, melly a' megváltott városok 's helységek feljebbvitelét határozza meg. —

Hontmegyei közgyűlés aug. 29én. Mielőtt a' Karok és Ren-dek a' rendszeres tárgyak feletti tanácskozásba ereszkedtenek, egy tényt ter-jesztett elő elnök első alispánunk, egy tényt, mellynek szomorú hallására nem-csak bennünket a' gyűlésben jelenvoltagek fogott 's foghatott el a' keserű érzet-nek még keserőbb fájdalma, — de méltó aggodalom 's ennek folytában előleges törvényhozási gondoskodás foghatja el békes nyugalmat élvezni akaró polgári társaság minden tagjának hazafiúi keblét illetően tények hallásakor; — e' tény ismét katonai kihágás, vagy inkább vérengzés. Egyik szolgabiránk ugyanis nyárutó 29ének éjjelén gyors hírnök által értesítettett, (sőt érette az illető birák lovakat is küldöttek), hogy Szántó helységben néhány toborzó huszár nagy kicsapongásokat, 's többféle zsarlást követ el, 's hogy H. tb. lakját a' csendes ál-lom idejekor bizonyos 13 — 14 éves megyebeli jeles szüléktől származott tanu-lónak, ki állítólag közéjük állott, felkutatására (ezt azonban mint mondatik a' bo-ros toborzók csak úgy önféjüleg fogták a' szegény gyerkőczre) megrohanták 'sat. Az ismételve sürgetett szbiró azonnal éjjel a' helyszínén megjelenvén, majd az egész falu lakosait — felferve álmaikból — hullámzásban találta: — a' sz. biró a' ga-rázdálkodó huszár toborzók örmesterétől, utilevelét (mars routját) előmutatni kérvén, egyszersmind figyelmezteté a' toborzókat a' megyei rendőr-intézkedé-sekre, mikre neki mint szbirónak a' panaszkok folytán felügyelni szoros kötelessé-

ge, az káplár-ján csom-mellett imigy helyb-zóket, közölh-vétet, dalon szomo-ló 's a se látá az ille-árthatl hogy a kintett vetett hagyot köztöl nal tud elköve ezrede küldöt vād 's — A mikén tetszé be, ez e' rész még e mi elő hogy i biztos gye R mutate zólagi erről a remén testté szabá demk messé fogult között tét, m gyelm tetni ' messé benlé gyar zó kü ban, n ben a nendh nél fo sitású tárgy tározá orszá nyelv felszó létesi tattak küszé sérel zeleb bitás: level kente gye czéls ditvá tétet ezer 2000 muta még Józse hely magi láth já, napr indu vezl

ge, az őrmester azonban az utilevel előmutatása helyett (mint négy tanu állítja) káplárjával 's két közvitével kardot rántván, a' fegyvertelen szbirónak egyik karján csontig ható két szurást ejtettek 's ezenfelül több ütessel illették, 's a' szbiró mellett álló, 's azt védelmezni akaró helybeli két lakost is megvérezték. — Az imig hivatalos személyében tetemesen megsértett szbiró, összeszedett néhány helybeli lakossal el akarta ugyan fogatni, 's árthatlan helyzetbe tenni a' vérengzőket, ezt azonban a' bortól felbőszült fegyveres toborzók ellenében nem eszközölhetvén, azon szobát, hol az úgy dulakodó vitézek voltak, örökkel körülvéte, maga a' megsebesített szbiró pedig az épen kezdett közgyűlésben — fájdalom szaggatta karral megjelenvén, rövid vázlatban előterjeszté a' mult éjjeli szomorú eseményt. Mire a' megye Rdei, meghatva közbátorságra felügyelni kelő 's akaró tisztviselőjöknek 's ezenfelül két egyednek imig történt megvéreztetés látásátul 's hallásátul, azon szoros polgári kötelesség fonálán, melly szerint az illető helyhatóságok, a' keblökben garázdálkodó 's vérengző kicsapongókat árthatlan helyzetetésbe tenni tartoznak (e' jelen esetben annyival inkább, mint-hogy a' garázdálkodók utilevel előmutatni nem tudván, szökevényeknek is tekintethettek), oda utasíták végzésileg a' járás főbiráját, hogy a' vérengzést elkövetett katonákat rögtön fogassa el, 's árthatlan helyzetbe tétesse. A' főbiró meghagyott kötelességét teljesítőleg a' kihágó vérengzőket lefegyvereztetvén megkötöztetve a' megye börtönébe viteté, a' KK. és Rdek ezen borzasztó esetet azonnal tudaták az ezreddel, a' kicsapongott katonák általvételére, egyszersmind az elkövetett tény törvényszerű megvizsgálására küldöttséget neveztek, 's az illető ezredet felszólíták, hogy részéről is nyomozó egyedeket küldene ki — a' vegyes küldöttség eljárt a' rá bizottakban, 's hírszerint a' kicsapongott toborzókat súlyos vád 's tnyek terhelik. — Meltán követelhetni tehát a' legszigorúbb elégtételt. — A' napi renden levő tárgyakra kerülvén a' sor, 1ször az elnök jelenté, miként a' mult gyűlésben indítványozott segedelmi magtárba szabad tetszés szerinti adakozásokból már eddig hatszáz kila gabona körül jött légyen be, ezen segedelmi gabonának miként leendő, minden tekintetbeni kezelésére 's e' részbeni tervadásra választmány neveztetett; azon tisztviselők pedig, kik még eddig ezen üdvös cél elősegítésére, a' lakosokat nem szólították fel, ennek mi előbb eszközölésére utasítottak. 2) A' nm. m. k. h. tanács tudatá a' megyével, hogy idős Zichy Ferencz gr. ő exc. az Ipoly-vízi szabályozás megtételére kir. biztos képében küldetett ki. Ez után felolvastattott a' most tisztelt grófnak a' megye Rdeihez intézett nagybecsű levele, — mellyben a' megye Rdeinek iránta mutatott bizalmát megköszönve, kéri a' megyét, hogy a' szabályozásra vonatkozólag küldöttséget nevezze ki; mi azonnal meg is történt, kir. biztos ur pedig erről a' szükséges intézkedés végett, rögtön értesített; e' szerint bizton reménylhető, hogy az annyiszor elmondott, 's elshajtott ipoly-szabályozási ige, testté válandó, bizton reménylhető, hogy a' magos állású országnagynak, vizek szabályozása körül tett nagyszerű érdemeinél fogvást a' nemzet által ápolat érdemkoszorújába, Hont is fog egy ne felejtset illeszteni. 3) A' turopolyai nemességnek lelkes és törvényes felszólítása Hontban élénk pártoltatásra talált, elfogult érzéssel hallották a' KK. és Rdek, e' nemesség sok oldalú panaszai között az illető főnöknek a' zágrábmegyei tisztújításkor alkotványellenes viseletét, miért ő felsége alázatosan megkéretni határozottatott, hogy ezen országos figyelmet gerjesztett panaszok megvizsgálását minélelőbb kegyelmesen eszközölni 's a' kihágókat törvény szerint büntettetni méltóztassék, a' turopolyai nemesség pedig megkéretni határozottatott, hogy ezen közrészvétü ügyöknek mi-benlétéről, Hont vgyét koronkint értesíteni sziveskedjék. 4) Beregnék a' magyar egyház alakítása tárgyában írott levele az országos utasításokkal foglalkozó küldöttséghez utasítottatott. — 5) Torontálnak felszólító 's tudató levele azonban, melly szerint a' nádori és koronaári választásokat, mindaddig mig e' részben az illető küldők követelikeit utasítással ellátandják, részéről meg nem törtérendhetőknek végezte — azonnal a' gyűlésben alkotványi világos rendszerünk-nél fogva, egész kiterjedésében pártoltatott, 's leendő követinknek adandó utasításul feljegyeztetni rendeltetett. 6) Varasdnak a' keresztyének üldöztetése tárgyában e' megyéhez intézett levele folytában, a' felséghez alázatos felírás határozottatott, Varasdnak azonban egész őszinteséggel megiratni rendeltetett, hogy országos törvényeinknek hódolva ezennel levelezéseit a' törvény-parancsolta nyelven eszközölje. 7) Fehérvgyének valamint a' fiumei kapitányságnak azon felszólító leveleik, mellyek szerint a' vasutvonalokat státus-költségen építtetni 's létesíttetni ohajtkák — az országos utasításokkal foglalkozó küldöttséghez utasítottak (bár minélelőbb összeülne ezen választmány, hisz már az országgyűlés küszöbén állunk). — 8) Egyik tbiránk előadá, miként az egész országra nézve sérelmes rendelést bocsátott kilégközelebb a' kir. postai kormány, midőn a' közelebb levők 's lakozók egymásközi levelezhetését, a' vitelbér (porto) nagyobbitása által nehezítette, mit úgy vélt súlygyenbe hozhatni, hogy (a' távolabbi levelezések (mik azonban nem olly gyakoriak a' közéletben) vitelbérét csökkentette; e' részben tehát országos orvoslást tétetni indítványozott, mire a' megye Rdeiek elhatározták, hogy jövő országgyűlésen követik által a' posták czélszerű rendbeszedését eszközölni ohajtkák. — 9) Másod-alispánunk indítványára, a' megyei pénztárak nagyobb biztosítása tekintetéből határozottatott, hogy az illető pénztárnokok, különösen pedig a' hadi főadószedő 25 ezer — a' házi főadószedő 20 ezer, aladószedő 6000; főbiztos 4000; albiztos 2000 ezüst fnyi értéket az e' végre kinevezett biztosság előtt tartoznak előmutatni; mi azonnal biztosság okáért egyszersmind be fog tábláztatni; ezek után még több a' megye belszerkezetét érdeklő tárgy jött tanácskozás alá. — Nagy József. —

Zemplény ritka ünnepi mozgalomnak volt néhány napok alatt színhelye, mert mindkét főkormányzóját hív keblében tisztelheté. Szerencsés volt magának nevezni a' nagy férjfiút, kinek munkássága országos hívatásu, n. m. Majláth Antal főkancellár gr. ő exc. megyénk örök dicsekvésü fiát és szeretett főispáját, ki nagyszerű terhek alatt fáradozó erejét üdítendő űs lakába jött néhány napra. Nem késett az örvendő megye tisztelő küldöttsége által tolmácsolni hálás indulatját főkormányzója szerencsés megérkezése fölött. Egyesek is siettek üdvözleni a' nagy érkezőt, míg a' tulság ábrándival bibelődő, időtlen képzelgésekkel

hátra menetelt eszközölő ujítóink elvonultak önelégületlen. Szerencsés volt főispáni helyettest m. gr. Péchy Emánuelt is keblében tisztelni, ki több napot megyéje ismerésére, annak körülményei tapasztalására, szentelvén, majd minden várost 's sok helységet meglátogatott. Községek előjáróival magas leereszkedését olly atyailag érezteté, hogy nem egy két helyen lehete hallani, miképen a' megye kormányzója előtt sokkal inkább megállhatni, mint ez és ez alszolgabiró, ez és ez eskütt előtt; milly édes részvét ömlengésével tön kérdést a' ns gróf a' lakosok mikénti életmódjáról, az adó hogyan fizetéséről, beligazgattatásuk rendszeréről, az illető tisztviselők eljárásáról. Milly lelkesen ajánla jó ügyeket, készséget, engedelmességet. Így ismérte meg a' teherviselő alsó néposztály, hogy a' felsőségnek is van reá gondja; így kötelezett a' tisztelt helyettes főkormányzó ragaszkodó bizodalomra sokakat, így győzte meg a' becsületbeli esküttől kezdve majd minden hajduvaljáró urtól irtózó népet a' felől, hogy az olly urak nem mindnyájan tartják uraságukat a' 25tig 's néha még azon felül is terjedő botütlegek osztogatásában, hanem van köztük a' szenvedő emberiségnek igaz atyja is, ki meghallgatja a' panaszt, eskütt sőt szolgabiró urak ellen is. Így erősítette meg ama szép igazságot, hogy a' valódi nagyok nem másokat lenéző göggel, hanem szives le bocsátkozásal magasítják magukat. Illy példát adva ő mga korm. állása ügyében, ismérettség és tapasztalat-dusan nyitá meg e' hónap 16án az előleg kihirdetett közgyűlést lelkes és a' közjó előmozdítását kinek kinek szívére kötött, a' pártok, önző érdekek, vélemény-türelmetlenségek, gyanúsítások csillapulását, zavargó indulatok kibékülését ajánló beszédével, 's vezérlé azt négy napon át, kormányra született ügyességgel úgy, hogy mondhatni közelégtülség öröme diszíté a' tanácskozásokat, egyetértés segíté elő a' tárgyak megvitátását 's négy nap után távozott helyettes főkormányzónkat tisztelet, 's minden részről méltánylás kíséré családjá becses körébe. Helyettes kormányzó ő mga elnöklete alatt folytatott népes gyűlésünk tárgyai 's határozati ezek valának: 1) Imitt amott a' megyében tartatott kisgyűlések jegyzőkönyve olvastatván, azok egy pontjából megérthettük, miképen a' szorgalmas és utóinak szép örökséget gyűjtő atya aggodás nélkül maradhat a' felől: vajjon végrendelet nélkül történhet halála esetében lesznek é árváinak gyámjai? mert a' zsiros gyámság időről időre kapósabb. H. D. mint mondják kétszáz ezer forint szerzője, közelebb P. végrendelet nélkül meghalván, három megyében vitáznak egyetlen árvája gyámsága felett, 's csak szerencsétől függ, hogy azon megye rendelkezése maradand é meg, mellyben fekvő birtoka volt az elhunytak, 's azon egyed nyeri é el a' gyámságot, ki vér és törvény szerint legközelebb áll? — mi mindenesetre, mint hogy H. Dnek fekvő javai mind Zemplényben helyeztetvék és rokonai is itt laknak, gyámot rendeltünk, noha már meg vagyunk előzve. 2) A' horvátországi bának kineveztetése, 's egyik koronaörnek ideiglenesítése velünk illetőleg közöltetvén, éljeneztünk. 3) Megyénk a' rendőrségi tekintetből négygyel szaporíttatni megengedett szolgabirák mellé szükséges ugyanannyi esküdt iránt felírást tevé; abbani kérelme nem teljesített. — Feljegyeztetni rendeltetett az országgyűlési utasítások közé: hogy a' törvény e' részben hiányos levén, az jövő országgyűlésünkön javíttassék ki. 4) Aprilisi gyűlésünk ama határozata nyomán, hogy 17 szbirónak 21 re leendő szaporíttatása tekintetéből az eddigi 17 kerület 21 re osztassék 's ezt egy küldöttség körülményesen tervezze, 's jelen gyűlésre jelentését adja be, felolvastatott im ezen küldöttség véleményes jelentése. Vártuk kíváncsilag, miképen fog aprilisi gyűlésünk határozatához képest a' négy szolgabiró megválasztatni, de várakozásunkban szokás szerint csalatkoztunk. Ugyanis némelly táblabirók ezen megszaportítás legelső indítványzásakor sem egyezvén meg az intézkedésben, és így akkori nézeteikkel most is következtetek, némellyek pedig azóta látván által, a' mit előleg nem láttak, és így sapientis esse mutare consilium in melius elvélből szinte következtetek erősen ostromlák: miképen a' sürgetett 's megnyert négy új szolgabiróság felállítására semmi szükség nincs, mert eddig 17 en nem tettek eleget, jövőre 21. nem fognak eleget tenni. Közügyek jól folyása nem annyiban a' tisztviselők számától, hanem azok lelkesedésétől, energiájától, függ. Már hogy Zempl. szbiráinak valamelyikében ezen megkivántatóságok talán hiányzanának, én világért sem merném állítani, de a' vitatkozás hangulatából, és a' szbságon felül álló egyedek szerény és kmielő nyüzgölődéseiből illyesmit lehete következtetni — azt a' jelen voltak talán mindnyájan tapasztalhatták. Némellyek ismét, én nem tudom mi czélből, azt penditgették, miképen a' választásról még szó sem lehet, hisz úgy mondanak, még az érdemben sem vagyunk tisztában: vajjon kormányzói kinevezés, helyettesítés, vagy választás utján legyenek é amaz új hivatalok betöltendők? Némellyek végre a' járasok kijelölését és küldöttség tervét bonczolgtatván, mind ezen némellyek és mondhatni nagy számú némellyek egyenesen, oldalvást, és keresztben oda vág-tak: hogy nem csak választáshoz, de megválasztatáshoz sem lehete legkisebb remény is; mindazáltal a' négy szolgabiróságnak állított szükségtelenségét azon előterjesztés, hogy amaz annyi szükséget kiálló okokkal támogatott felírásokban multhatlan szükségének festett szolgabiróságokat illy hirtelen és tapasztalás előtt szükségtelennek keresztelni kiáltó következtelenség lenne, elenyésztetvén. A' különben sok határozással 's rendithetetlen elvek kifejtésével előzött azon kérdést pedig — mintha a' felett sem lennének tisztában: vajjon főispáni kinevezéssel vagy köz választással töltessenek é be ezen új hivatalok, főispán helyettes ő mának ama kijelentése, miképen olly hivatal, melly eddig egyeddel betöltve nem volt — minthogy a' helyettesítés vagy nevezés eszméje világosan felteszi, hogy azon hivatalba már azelőtt volt legyen valaki, főispáni kinevezés alá épen nem tartozhatik, következéleg az csak rendes kijelölés előzte köz választás utján tölthetik be, egyenesen a' határozott és kimerítő föltételek közé sorozván. A' küldöttség tervezetben hiányt találók aggodalma végre bővebb fontolás megrendelésével eloszlatatván, határozattalón: hogy a' négy szolgabiróság továbbra is szükségesnek találtatott 's felállítatása annak rendi szerint történendik választás utján, hogy pedig a' járasok minél czélszerűbben osztassanak el, az eddigi küldöttséghez a' megye minden részeiből számos tag neveztetett, sőt kinek kinek ezeken kívül is fenhagyatott a' szabad bemenetel és szólás joga. Ekép majd lehető legjobban terveztetvén a' járasok felosztása, a' küldöttség munkálata october elején tartandó közgyűlésben multhatlanul vétsések föl, és e' végből a' nemesség közhírre tétel utján hívassék be. A' választás ideje kormányzó ő mlgával egyetértőleg fog-

ván kitzetni. Igy már most ismét remélhetni jövő gyűlésig, hogy határozatunk levén, leend annak fogantatása is. 5) Szomszéd Abujmegye megkereső levele olvastatott, mellyben tudatja, miképen Zemplény, Abauj, Sárosmegyékben tanuló vasas ezred fegyvergyakorlása Abauj megyében keblezett Szántó városka rendeltetvén, a' szükséges intézkedések ahoképest tétessenek. Rá bízott az alispáni és számvevői hivatalra, hogy a' fősoldgábirákkal egyetértőleg rendelkezék, a' természetvények kiszolgáltatását árlejtés útján megtéteendő. 6) Udvar helyszék körlevele, mellyben Erdélynek Magyarországgal leendő összekapcsolatására hiva föl a' Rdeket, melegen pártoltatott. 7) Temes megye megkereső levele, mellyben érzékenyilettől tudatja, miképen a' szinerszegi katonai melevé, esedeklő felírásuk mellett is megtorolva nincs tudomásul vétetett, a' mennyiben Zemplény megye szinte előszámlálván némely e' féle katonai féltelenségeket, már jobbágyi reménykedéssel felirt 's annak sikerét várja. Közlebbi postán folytatom.) —

P. Ladányból írják, hogy a' gyujtogatás ujra napirenden van; uraság, bíró stb. kisebb nagyobb részben perzseltetnek, sőt közlebb istentelen kéz egyik iskolát is felgyujtá, melly két tanító 190 kereszt gabonájával porig hamvadt. Néhol bizonyos kiváltságokhoz nemcsak a' nemfizetés tartozik: hanem a' gyujtogatás és gyujtágtatás is. Valóban igen lesüllyedt ott az erkölcsiség, hol annyira jótékony földes uron kívül középületeket 's épen növelő-intézetet is pusztítanak. XX.

Spanyolország.

(A' k o r m á n y több hivatalt megszüntet. Elegy.) A' pénzsükség némi enyhítésül a' kormány több olly hivatalt megszüntette, mellyek sok pénzbe kerülnek 's mégis kevés hasznot hajtanak. A' ministerségeknél is kevesbiték a' hivatalviselők számát. — A' 'Patriota' azon örvendetes hírt közli, miszerint a' francia kormány el van határozva, hogy ezentul semmi összeesküvés merényt nem fog eltűrni határszélein a' Spanyolországban jelenleg főnálló kormányrendszer ellen. — Belgida maquisnó ellen álvévü röpirat jelent meg, mellyben a' királyné gyámja mind azon vádakra nézve tökéletesen igazoltatik, miket gyanúsítására a' főudvarmesternő felhordott. — Aug. 18kán, hitvese névnapján, Espartero-nál nagy udvarlás volt, mellyen Madrid előbbkelőji teljes számban siettek megjelenni. —

É R T E S I T Ó.

**Gőzhajójárás Bécs, Pest es Orsova közt
Septemberben:**

Pestről Bécsbe indul regg 7 ór.) mindennap
Pestre Bécsből érkezik este)
Pestről Orsovára indul minden vasárnap és csütörtökön regg. 4 ór.
Pestre Orsováról érkezik minden hétfőn 's pénteken, délelőtt.
Ezen mindennapi Gőzhajókon kívül még egy vontató gőzös mindn 14 nap megfordul Pest és Drenkova közt, Bécs és Pest közt pedig **ARPAD** teherhajó minden héten, minden vasárnap egy nap jövendvén le, Bécsből; **Arpad** indul Pozsony 's Bécsbe minden szerdán regg. 6 órakor egy sze kmy vitelára I. hely Pozsonyig: 4 fr. 40 kr., födelen: 3 fr.; Bécsig I. h. 6 fr. 30 'r födelen 4 fr. p.p.

Gabonaszállítás csődület.

3) A' kir. bányászati munkások élelmezésére szükséges gabonamennyiség, és pedig Szomolnok részére, nemes Szepes vármegyében 12,000 köböl, Aranyidka részére pedig ns Abauj vármegyében 2500 köböl megszerzésére szállítási csődület írásbeli ajánlat útján következő feltételek alatt nyitattik:

A' gabona, mi alatt csupán rozs értendő, jó minőségű, tiszta és szag nélkül legyen; az átvétel a' k. kincstár számára helyben Szomolnokon és Aranyidkán törvényes mérték szerint 72, azaz: hetvenkét itczét egy pozs. mérőre számítva, véghez menend. Övással minden szállítandó osztályból több zsák megvizsgáltatik és a' rozs minőségének kitudására megmászaltasilány rozs és mellynek köbble 130 fontnál kevesebbet nyom, vissza utasítottatik.

Az ajánlatok akár az egész mennyiségre akár csak egy részére, de nem 300 köbölön alul, két pozs. mérőt egy köbölre számítva elfogadtatnak; az írásban teendő ajánlatok benyújtására határnapul 1842 évi őszelő vagy is september harmadika tüzetett ki, és azon hó 5kén a' benyújtott ajánlat a' kir. bányászati főfelügyelőség ülésében felbontatván a' gabonaszállítás arra, vagy azokra bizatik, ki vagy kik legkisebb árát szabják a' szállítandó rozs mennyiségének.

Minden vállalkozó köteles a' kir. kincstár biztosítására a' szállítandó rozs-mennyiség ajánlott árának tized részét akár kész-pénzben, akár statuskötelezvényekben folyó pénzesarnoki keletők szerint, akár pedig adósságmentes ingatlan jószágra első helyen betáblázott szabad választási kötelezvényekben bánatpénz fejében ajánlatához csatolni, melly bánatpénz azoktól,

kik a' szállítást elnyerik, visszatartatik, a' többinek pedig vissza szolgáltatik.

A' vállalkozó tartozik a' felvállalt rozs-mennyiség egy harmadát négy hét mulva a' vele legfelebb folyó évi september 17keig kötendő szerződés után; egy harmadát két hó elmúltával és utolsó maradványát föltétlenül 1843dik évi télhó vagy is januarius végével a' kir. magtárokba Szomolnokra és illetőleg Aranyidkára szállítani.

Tüstint a' szállított gabona hiba nélküli átadása után a' fizetés a' szállító kívánságához képest akár részletenkint, akár pedig egyszerre a' bevégett szállítás után és a' visszatartott bánatpénz a' szállítás bevégeztével kiszolgáltatik.

A' szomolnoki bányászati főfelügyelőséghez intézendő bepecsételt, és ezen fölirással: „gabonaszállítási ajánlatokban“ minden kétség elhárítására mellőzhetlenül szükséges nemcsak számokban de betűkkel is a' szállítandó gabona árát és mennyiséget minden mellékföltét nélkül kifejezni, különben illy föltételek ajánlatra tekintet nem leend.

Ha a' vállalkozó még a' vele kötendő szállítás iránti szerződés előtt, melly azonban mindenesetre csak ezen hirdetésnybe foglalt föltételek szerint szerkeztetendik, ajánlatától eláll, bánatpénze elvesztésével bünhődik; — ha pedig a' már kötött szerződés után eláll, rovására új szállítási csődület felvállalt gabonamennyiség megszerzésére nyitattik, és a' visszalépő vállalkozó köteles a' kir. kincstár vesztetését, melly a' gabonának mástól netalan ajánlandó nagyobb árából az alkuszegő feltől ajánlandó nagyobb áranyában eredne, többi vagyónából

pótolni, a' mennyiben bánatpénze elégtelen volna.

A' gabona-szállítás alatt nem csak a' gabona magában, de a' vállalkozó költségéni szállítás is a' szomolnoki és illetőleg aranyidkai magtárokba értetik.

Minden nem a' fenérintett modorbani vagy szóbeli ajánlatokra ugy szinte a' károkra semmi tekintet nem leend.

Kelt Szomolnokon a' kir. bányászati főfelügyelőség 1842ik évi nyárhó 18án tartott gyűléséből. 3)

CSÖD v a m - e s 30 c z a d b e s z e d ő i h i v a t a l r a .

2) A' cs. kir. gallicziai kam. jövedelmek igazgatóságától ezennel közhírré tétetik, hogy a' suchahorai es. k. vám- és harminczad-beszedői hivatal 400 fr. évpénzzel, szabadszállással és 150 fr. p. kezespénz szolgáltatásával összekötve — megürülvén, betöltésére csőd hirdettetüi akképen, hogy a' kik e' hivatalt elnyerni kívánják, elvégett tanulmányaikról, erkölcsösségükről, a' vám- és harminczad- 's a' pénztár és számadás-kezelésbeni, valamint a' német és lengyel vagy más szláv nyelvbeni jártosságukról 's a' főnemlített kezespénz kiállithatásáról szóló hiteles szóló hiteles bizonyítványokkal, ugyszinte az e' tartományi kamarai tisztviselőkkel milly fokban lehető rokonságuk bejelentésével ellátott folyamodásaikat illető hivatalos uton legfőlebb f. 1842. évi 10kéig a' cs. kir. Uj-Szandeczi kerületi igazgatósághoz juttatni el ne mulasszák. Lemberg, jul. 17. 1842. 3)

Budapesti Lánchid.

Miután a' budapesti lánchidhoz megkívántató főépítészerekből a' fa majd egészen, a' könek pedig nagy része megszerzetett már; a' munka továbbá mind a' négy ponton, ugymint a' pesti oldalon a' hidfőnek és folyam-oszlopnak az ott készen levő két zárgátban, a' budai részen pedig a' két zárgátnek építése lehető legnagyobb serénységgel foly: a' t. cz. részvényesek ezennel felszólítottanak, hogy a' második fizetésrészt, száztől huszával, azaz 100 pgő forintot egyegy részvénytől, Pesten a' lánchid-építési hivatalban, (fel-Dunator, 25ik sz. alatti ház, 2ik emelet) legfeljebb folyó évi november 15ő napjáig letenni ne terheltessenek, magokkal hozván vagy beküldvén, a' fizetés feljegyezhetése végett, részvényleveleiket. Az ekkép lefizetendő summától az 5% kamat ugyan a' fenemlített fizetési határnaptól fog számittatni, Pest, september 1jén 1842.

Budapesti Lánchid-építési

választmány. 3)